

شناخت - رفتار درمانگری سالمندان

Cognitive Behaviour Therapy with Older People

محمد تقی دلخوش
دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران جنوب

- شناخت - رفتار درمانگری سالمندان
- کن لایدلاو، لاری دبلیو. تامپسون، لی دیک - سیسکین، دالورس - گالاگر - تامپسون
- سیدموسی کافی، علی احمدی ازغندی
- سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)
- ۱۳۸۷، ۳۲۸ صفحه، ۱۰۰۰ نسخه، ۳۲۰۰۰ ریال

« این کتاب نخستین کتاب ویرایش نشده درباره استفاده از شناخت درمانگری در سالمندان است. . . این کتاب قویاً به سنت شناخت درمانگری وفادار است و به درمانگران کمک می‌کند تا در روی آوردنشان به کارکردن با سالمندان به روشی تجربی عمل کنند. . . این کتاب درسی تجربه جمعی چهار پژوهشگر و متخصص بهداشت روانی سالمندان را منعکس می‌کند که بیش از یک دهه برای توسعه و ارزشیابی مراقبتهای لازم در بهبود بهداشت روانی سالمندان و ارائه راه‌حلهای ابتکاری برای حل مشکلات بالینی آنان تلاش کرده‌اند.»

آنچه آمد، عباراتی برگرفته از پیشگفتار کتاب «شناخت - رفتار درمانگری سالمندان» به قلم آرون تی. بک بنیان‌گذار شناخت - رفتار درمانگری است به تألیف کن لایدلاو، لاری دبلیو. تامپسون، لی دیک - سیسکین، دالورس گالاگر - تامپسون و به ترجمه کافی و ازغندی، به عنوان منبع اصلی درس آسیب‌شناسی روانی ۱ و ۲ به ارزش ۳ واحد توسط سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) در ۳۲۸ صفحه، در سال ۱۳۸۷ انتشار یافته است.

مروری بر اثر

کتاب شامل سخنی درباره مؤلفان، پیشگفتار مترجمان، پیشگفتار به قلم آرون تی. بک، مقدمه لایدلاو، چهار بخش (دربگیرنده چهارده فصل)، پیوستها (سه پیوست)، منابع، نمایه مؤلفان و نمایه موضوعی است. کتاب فاقد واژه‌نامه‌های انگلیسی - فارسی و فارسی - انگلیسی است و به زیرنویس برای معادلهای فارسی برای اصطلاحهای تخصصی اکتفا شده است.

در سخنی درباره مؤلفان، کارنامه علمی (اخذ مدارج و دوره‌های علمی، مناسب و عضویت‌های دانشگاهی، حوزه‌های تدریس، تألیف، پژوهش، و مهارت‌های درمانگری) مؤلفان آمده است. مترجمان در پیشگفتار به بیان انگیزه ترجمه کتاب پرداخته‌اند، آرون تی. بک در پیشگفتار جایگاه کتاب و مؤلفان کتاب را ارج نهاده و لایدلاو مقدمه را به شرح هدف و ساختار کتاب اختصاص داده است.

بخش اول (فصلهای یکم تا سوم) به نیاز درمانگران برای کار با سالمندان پاسخ داده است. مباحث بنیادی پیری‌شناسی در شناخت درمانگری، روان درمانگری با سالمندان، و مدل شناختی - رفتاری در کار با سالمندان عنوانهای فصلهای اول تا سوم هستند. به اعتقاد «بک» فصل سوم مهمترین فصل کتاب است و در خلال آن الگوی مداخله‌گریهای درمانی در سالمندان توضیح داده شده است.

در بخش دوم (فصلهای چهارم تا هفتم) به افسردگی دوره سالمندی و شناخت - رفتار درمانگری متناسب با آن پرداخته شده است. عنوانهای چهار فصل این بخش به ترتیب عبارتند از: شناخت - رفتار درمانگری اختلالهای افسرده‌وار اواخر زندگی، فنون رفتاری، در افتادن با افکار منفی، و تغییر دادن باورها و مفروضه‌های اساسی.

بخش سوم (فصلهای هشتم تا دوازدهم) خواننده با کاربری شناخت - رفتار درمانگری در زمینه سایر اختلالها آشنا می‌شود. در فصل هشتم مبحث ارزیابی و درمان اضطراب در اواخر زندگی، در فصل نهم موضوع بی‌خوابی مطرح شده است. و فصلهای دهم تا دوازدهم به استفاده از شناخت - رفتار درمانگری در مبتلایان به بیماریهای جسمانی اختصاص یافته است.

بخش پایانی (فصلهای سیزدهم و چهاردهم) مسائل پیش رو و جهت‌گیریهای آینده شناخت - رفتار درمانگری را به میان کشیده است.

سه پیوست، فرمها، موضوعهای ارجاعی و وبسایتهای مفید را در بر دارند.

برجستگی اثر

کتاب با عنوانی نو و پیشگفتاری که به قلم آرون تی. بک بنیان‌گذار شناخت - رفتار درمانگری آراسته شده، و همچنین مؤلفان بلندمرتبه‌ای که به نگارش آن همت گماشته‌اند، از آغاز تحقق اثر برجسته‌ای را نوید می‌دهد، که با مطالعه آن انتظارات خواننده برآورده می‌شود.

کتاب می‌تواند هم به‌منزله یک راهنمای فراگیر عملی درمانگری برای سالمندان توسط متخصصان بالینی مورد استفاده قرار گیرد و هم برای پژوهشگرانی که به مطالعه عمیق مفاهیم شناخت - رفتار درمانگری و دریافت روشن مسائل کلیدی آن علاقه‌مند هستند، مفید باشد.

اعتبار کتاب را به خصوص از این نظر باید یادآور شد که دامنه موضوعی را که دامنگیر زندگی جسمانی و روانی دوره سالمندی است و نیازمند مداخله‌گریهای درمانی برای تسهیل شرایط و مراقبت بهینه از سالمندان است، به کفایت گسترش داده است. همچنین در این کتاب الگویی از شناخت-رفتاردرمانگری سالمندان ارائه شده، که به‌رغم موضوعهای مختلف، با انعطاف‌پذیری در خور توجهی اصالت شیوه درمانگری را حفظ کرده است.

این اثر تفکرات قالبی در باب بی‌ثمر بودن روان‌درمانگری در سالمندان را درهم شکسته و انتظارات واقع‌بینانه از زندگی امیدوارانه در سالمندی را به‌رغم فقدانها و ناتوانیها پیش رو می‌نهد.

محتوای کتاب با گزارشهای آماری از منابع معتبر، یافته‌های پژوهشی به روز، شرح تک بررسیها و راه‌حل‌های عملی مزین شده است و در ساختاری منسجم و مستحکم، در حجمی محدود، لب‌لباب مطالب بایسته را در دسترس خواننده قرار داده است.

کار مترجمان کتاب در خور تقدیر است. نثر رسا و شیوای مؤلفان به‌خوبی در ترجمه حفظ شده است و معادل‌های فارسی مناسبی برای اکثر اصطلاحهای تخصصی انتخاب شده‌اند. مترجمان اثر، به ساختار و محتوای کتاب وفادار بوده و در مباحثی از مطالب کتاب دست نبرده یا از قلم نینداخته‌اند.

سخن آخر

همراه با آرون تی. بک باید یادآور شویم که این کتاب راهنمای عمیق و مؤثری در استفاده از شناخت‌درمانگری با سالمندان است و در واقع کتاب دیگری با این سطح از کیفیت در بازار وجود ندارد.